

a Izraele. Údaje ze s. Afriky a Makaronézie jsou chybné. Ve Fennoskandii ojedinělé adventivní výskyty v územích s. od oblasti původního výskytu. Původní areál ve Starém světě má oceánický charakter. Zavlečen do Severní Ameriky (ojedinělé a poměrně výskyty), j. Austrálie, na Nový Zéland a do j. Chile.

Ve stř. Evropě pokládán za archeofyta; podle palynologických zjištění mohl zde však existovat již před zavedením obilnářského zemědělství. — Mapy: MEUSEL et al. 1965: 222; BOŁOŠ et VIGO Fl. Países Catalans 1: 407, 1984; HULTÉN NE 1986: 577; (u všech map s výjimkou s. Afriky a Makaronézie).

11. *Dasiphora* RAFIN. — mochnovec *)

Dasiphora RAFINESQUE Autikon Bot. 167, 1840. — Syn.: *Pentaphylloides* DUH. Traité Arbr. Arbust. 2: 99, 1755, nom. inval. — *Potentilla* L. sect. *Comocarpa* TORREY et A. GRAY Fl. North Amer. 1: 445, 1840. — *Potentilla* L. sect. *Fruticosae* DÖLL ex GREN. et GODR. Fl. Fr. 1: 535, 1849. — *Potentilla* L. sect. *Dasiphora* (RAFIN.) SZAFER et PAWL. Fl. Polska 7: 98, 1955, nom. illeg. — *Potentilla* L. sect. *Rhopalostylae* (WOLF) GUŞULEAC Fl. Rep. Pop. Romine 4: 601, 1956.

Lit.: HANDEL-MAZZETTI H. (1939): Plantae sinenses. 37. Rosaceae 1: Potentillinae. Acta Horti Gothoburg. 13: 289–334. — JUZEPCZUK S. (1941): *Dasiphora*. In: Flora SSSR 10: 68–73. — BOWDEN W. M. (1957): Cytotaxonomy of *Potentilla fruticosa*, allied species and cultivars. J. Arnold Arbor. 38: 381–388. — ELKINGTON T. T. (1969): Cytotaxonomic variation in *Potentilla fruticosa* L. New Phytol. 68: 151–160. — HIEKE K. (1983): Vyhodnocení světového sortimentu mochny křovité (*Potentilla fruticosa* L.). Acta Průhonic. 46: 3–33.

Nízké, bohatě větvené keře. Přizemní listy chybějí; lodyžní listy zpeřené, 2(–3)jařmé (dol. jařmo s 2 nebo 4 lístky ve zdánlivém přeslenu); lístky celokrajné, na bázi odčlánkované; palisty blanité, jejich ouška navzájem (ne s řapíkem) celá nebo zčásti srostlá; řapík nad bázi odčlánkovaný. Květy 5četné; korunní lístky obvykle okrouhlé, žluté nebo bílé; prašníky s 1 prašným pouzdrém; pestíky dl. chlupaté; čnělka téměř bazální, kyjovitá, směrem k vrcholu zvolna se rozšiřující. Plody nažky (oříšky). — 7 až 8 druhů na s. polokouli s centrem v horách Střední Asie, v Himálaji a Číně. — Entomogam. Autogam. Alogam.

1. *Dasiphora fruticosa* (L.) RYDB. — mochnovec křovitý

Dasiphora fruticosa (LINNAEUS) RYDBERG Mem. Dep. Bot. Columbia Coll. 2: 183, 1898. — Syn.: *Potentilla fruticosa* L. Sp. Pl. 495, 1753. — *Pentaphylloides fruticosa* (L.) O. SCHWARZ Mitt. Thür. Bot. Ges. 1: 105, 1949.

Vzpřímený, vz. poléhavý, 30–150 cm vys. keř; větve v mládí chlupaté, později lysé, s podélně se odlupující kůrou. Listy zpeřené, 2jařmé, výjimečně 3jařmé; lístky podlouhlé, podlouhle vejčité nebo kopinaté, ca 1,0–2,5 cm dl., 0,4–0,9 cm šir., po obou stranách roztr. nebo hustě chlupaté; lístky horního jařma dl. sbíhavé, ostatní přisedlé; řapíky chlupaté, v místě inserce oušek palistů odčlánkované; palisty blanité, jejich ouška srostlá. Květy 1,5–3,0 cm v průměru; kalich odstále chlupatý; korunní lístky žluté, ca 2 × delší kalicha; tyčinek ca 25; prašníky 1pouzdré; spojidlo široké; čnělky kyjovité. Nažky dl. chlupaté. Květy často funkčně dvoudomé (androdynamické a gynodynamické).

$2n = 14, 28$ (extra fines)

Odedávna s oblibou pěstovaný v parcích a zahradách pro nápadné květy, dlouhou dobu kvetení a nenáročnost. Používán jako solitéra, ale i do skupin nebo na obruby. Při sadovnických úpravách moderních sídlišť, ale i výzdobě malých ploch v centrech měst nachází široké uplatnění řada moderních kultivarů, z nichž převážnou část představují hybridy asijských druhů tohoto rodu. Výčet doporučených kultivarů současně s jejich popisy a vyhodnocením vlastností podává HIEKE (1983). Kultivary vyšlechtěné z druhu *D. fruticosa* bez přispění mezidruhové hybridizace mají vzpřímený vzrůst, listy o 2jařmech, lístky velké nebo střední velikosti a středně velké květy. Kultivary vzniklé hybridizací *D. fruticosa* s *D. parvifolia* (FISCH. ex LEHM.) JUZ. mají nápadně malé lístky (ca 3–8 mm) a listy (alespoň zčásti) 3jařmé (4 dol. lístky v nepravém přeslenu). V posledních letech jsou velmi oblíbené kultivary druhu *D. arbuscula* (D. DON) SOJÁK; mají vystoupavý růst a nápadně velké, sytě žluté květy. Kultivary s bílými květy jsou vyšlechtěné z druhu *D. glabrata* (WILLD.) O. SCHWARZ.

12. *Comarum* L. — zábělník *)

Comarum LINNAEUS Sp. Pl. 718, 1753. — Syn.: *Potentilla* L. sect. *Comarum* (L.) TAUSCH Hort. Canal. 1/1 [sine p.], 1823.

Vytrvalé byliny s dlouhým plazivým oddenkem; růžice přizemních listů chybí. Listy střídavé, zpeřené; ouška palistů jen u listů v hor. části fertilní lodyhy vyvinutá, u ostatních listů chybějí. Květy 5četné; korunní lístky po odkvětu neopadavé, krátké, úzké, špičaté, masité, tmavě nachové; tyčinek ca 20; prašníky s jedním prašným pouzdrém kolem celého konektivu; čnělka téměř bazální nebo postranní. Plody nažky (oříšky). — Monotypní rod. — Entomogam. Autogam. Alogam.

*) Zpracoval J. Soják